

รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

รหัสวิชา ส๒๓๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

เรื่อง สังฆคุณ

ครูผู้สอน ครูวิชิต ล้อยศ

ครูศิริพร สีนสมุทรไทย

เรื่อง สังฆคุณ

จุดประสงค์การเรียนรู้

(ด้านความรู้)

- อธิบายความหมายและคุณค่าของสังฆคุณได้อย่างถูกต้อง

(ด้านทักษะ กระบวนการ)

- ประยุกต์ใช้หลักธรรมของพระสงฆ์ตัวอย่างกับการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

(ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์)

- รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- มุ่งมั่นในการทำงานเป็นกลุ่ม
- ใฝ่เรียนรู้
- รักความเป็นไทย

(คุณลักษณะเฉพาะ)

- เห็นความสำคัญของสังคมคุณและคุณค่าของพระสงฆ์ในฐานะองค์ประกอบสำคัญของพระรัตนตรัยอันเป็นแก่นแท้ของพระพุทธศาสนาโดยสังเกตจากการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน

กิจกรรมก่อนนบทเรียน

คำชี้แจง : ให้นักเรียนจัดกลุ่มจำนวนเท่า ๆ กัน หรือ ตามความเหมาะสมของจำนวนสมาชิกภายในห้อง (ครู/นักเรียนปลายทาง) จากนั้น ตอบคำถามต่อไปนี้ให้ครบถ้วน ถูกต้อง และว่องไว

กิจกรรมก่อนบทเรียน

คำชี้แจง (ต่อ) : โดยเขียนคำตอบลงใน
กระดาษสมุด หรือกระดาษ A๔ หากกลุ่ม
ใดเขียนคำตอบได้ครบถ้วนก่อนให้ทั้งกลุ่ม
ยกมือขึ้น พร้อมเปล่งเสียง “เฮ” พร้อมกัน
หลังจากนั้นครูจะเดินไปตรวจคำตอบ

กิจกรรมก่อนนบตเรียนน

คำชี้แจง (ต่อ) : กลุ่มที่ตอบถูกต้องเป็นกลุ่มแรกจะได้รับ ๒ ดาว หรือสัญลักษณ์อื่น ๆ ตามความเหมาะสม (ครูปลายทาง) ส่วนกลุ่มถัด ๆ ไปจะได้รับ ๑ ดาว

หมายเหตุ : หากสะสมได้ทั้งหมด ๒๐ ดาว สามารถนำมาแลกเป็น ๑ คะแนนประจำหน่วยได้ทันที

กิจกรรมก่อนบทเรียน

คำถาม : จากที่นักเรียนได้เรียนผ่านมา นักเรียนสามารถบอกได้หรือไม่ว่า วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาวันใดที่มีพระรัตนตรัยครบองค์ ๓ และ พระรัตนตรัยดังกล่าวนี้มีความสำคัญอย่างไร

หมายเหตุ : ให้นักเรียนใช้กระบวนการกลุ่มร่วมกันตอบคำถาม โดยสามารถแสดงความคิดเห็นในประเด็น หรือคำถามดังกล่าวได้ตามความเข้าใจ และทัศนคติของนักเรียน

เนื้อหาประจำบทเรียน

เรื่อง สังฆคุณ

สังฆคุณ หมายถึง **คุณของพระสงฆ์** ในที่นี้หมายถึงพระสงฆ์ผู้บรรลุนิเวศน์ธรรมตั้งแต่ชั้นโสดาบันเป็นต้นไป เรียกเต็มว่า พระอริยสงฆ์คุณ ๔ ข้อต้น เป็นคุณประโยชน์ส่วนตัวของท่าน คุณ ๕ ข้อหลัง เป็นคุณ ประโยชน์ที่เกื้อกูลต่อผู้อื่นรวมเป็น ๙ ประการ ดังนี้

เนื้อหาประจำบทเรียน

เรื่อง สังฆคุณ

- ๑) สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ คือ เป็นผู้ปฏิบัติดี ประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรมวินัย
- ๒) อุษุปะฏิปันโน คือ เป็นผู้ปฏิบัติตรงต่อหน้าปฏิบัติเช่นใด ลับหลังก็ปฏิบัติเช่นนั้น
- ๓) ฉายะปะฏิปันโน คือ เป็นผู้ปฏิบัติถูกทาง ปฏิบัติเพื่อให้รู้ธรรมซึ่งเป็นหนทางหลุดพ้นจากทุกข์

เนื้อหาประจำบทเรียน

เรื่อง สังคมคุณ

- ๔) สามิจิปะฏิปันโน คือ เป็นผู้ปฏิบัติสมควรแก่การเคารพนับถือ
- ๕) อาหุเนยโย คือ เป็นผู้ควรแก่ของค่านับ เครื่องสักการะที่เขานำมาถวาย
- ๖) ปาหุเนยโย คือ เป็นผู้ควรแก่การต้อนรับ
- ๗) ทักขิณเณยโย คือ เป็นผู้ควรแก่ทักษิณา ควรแก่การได้รับของทำบุญ หรือเครื่องไทยธรรมที่มีผู้นำมาถวาย

เนื้อหาประจำบทเรียน

เรื่อง สังฆคุณ

- ๘) อัญชะติกะระณียโธ คือ เป็นผู้ควรแก่การกราบไหว้
- ๙) อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ คือ เป็นเนื่อบุญอันยอดเยี่ยมของโลก พระสงฆ์ที่มีเป็นผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ หากเราได้กราบไหว้ ได้ทำบุญกับท่าน ความเจริญก็จะงอกงามเช่นเดียวกับเมล็ดพันธุ์พืชที่หว่านลงไปใ้ในนาที่อุดมสมบูรณ์นั่นเอง

เนื้อหาประจำบทเรียน

เรื่อง สังฆคุณ

ทั้งนี้นอกจากสังฆคุณ ๙ แล้วยังมี พุทธคุณ ๙ (หรือ
คุณของพระพุทธเจ้า ๙ ประการ) และธรรมคุณ ๖
(หรือคุณของพระธรรม ๖ ประการ)

เนื้อหาประจำบทเรียน

เรื่อง สังฆคุณ

พระภิกษุสงฆ์ตัวอย่าง : หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต

หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต เป็นพระภิกษุฝ่ายธรรมยุติกนิกาย ชาวจังหวัดอุบลราชธานี ผู้เป็นบูรพาจารย์สายพระป่าในประเทศไทย หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต ท่านได้ปฏิบัติตนตามแนวทางคำสอนพระศาสดาอย่างเคร่งครัด และยึดถือธุดงค์วัตรด้วยจริยวัตรปฏิบัติทางดงาม จนได้รับการยกย่องจากผู้ศรัทธาทั้งหลายว่าเป็นพระผู้เลิศทางธุดงค์วัตร

เนื้อหาประจำบทเรียน

เรื่อง สังฆคุณ

ท่านวางแนวทางในการปฏิบัติสมณะและวิปัสสนาตามหลักธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาพุทธเจ้าให้แก่สมณะประชาชนอย่างกว้างขวาง จนมีพระสงฆ์และฆราวาสเป็นลูกศิษย์จำนวนมาก แนวคำสอนของท่านเป็นที่รู้จักกันดีในนามว่า คำสอนพระป่า (สายพระอาจารย์มั่น)

เนื้อหาประจำบทเรียน

เรื่อง สังฆคุณ

หลังจากท่านมรณภาพลง ในปี พ.ศ. ๒๔๙๒ ยังคงมีพระสงฆ์ที่เป็นลูกศิษย์ของท่านสืบต่อแนวปฏิบัติปทัชชาดกปฏิบัติของท่านสืบมา โดยลูกศิษย์เรียกว่า พระกรรมฐานสายวัดป่า หรือ พระกรรมฐานสายหลวงปู่มั่น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ท่านได้รับยกย่องจากผู้ศรัทธาให้เป็น พระอาจารย์ใหญ่สายวัดป่า หรือ พระอาจารย์ใหญ่แห่งวงศ์พระกรรมฐานวัดป่า สืบมาจนปัจจุบัน

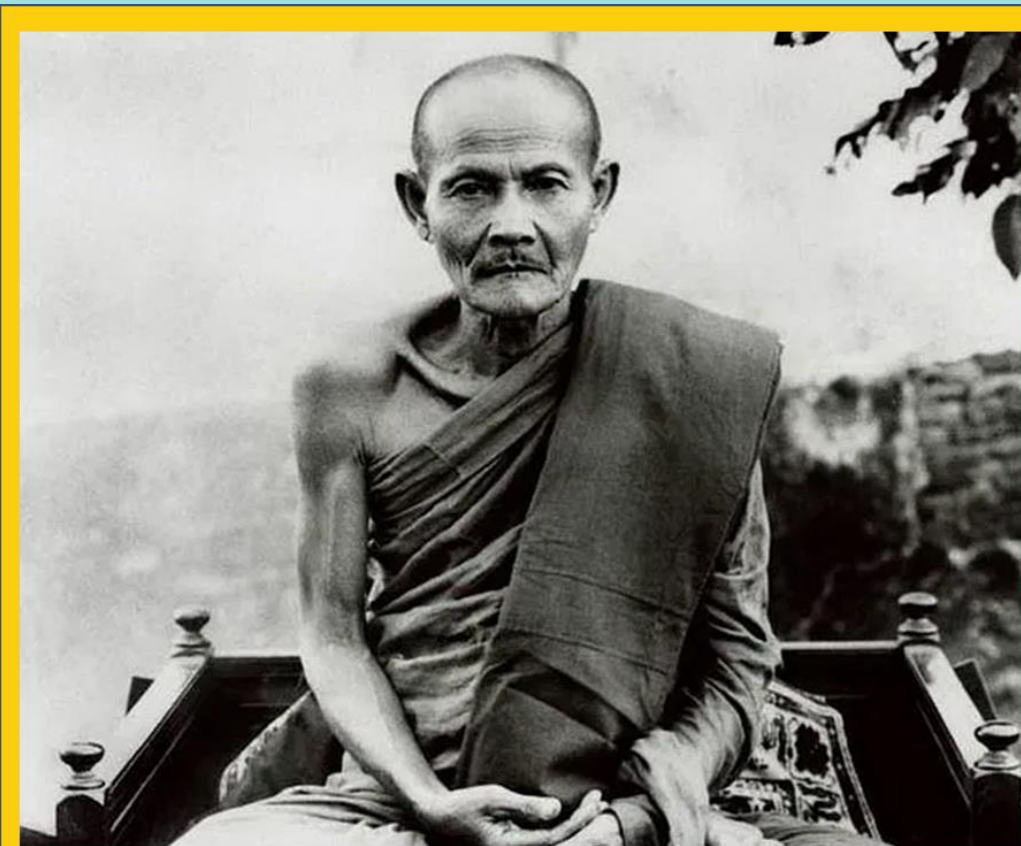
เนื้อหาประจำบทเรียน

เรื่อง สังฆคุณ

(คำอธิบายภาพเพิ่มเติม)

ภาพที่ปรากฏดังกล่าว คือ ภาพหลวง
ปู่มั่น ภูริทัตโต เป็นพระภิกษุฝ่ายธรรม
ยุติกนิกาย ชาวจังหวัดอุบลราชธานี
ผู้เป็นบูรพาจารย์สายพระป่า

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : nintara๑๙๙. หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต โรงงานพระอรหันต์.
<https://goodlifeupdate.com/healthy-mind/187446.html>. ลงข้อมูลเมื่อวันที่
๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

เนื้อหาประจำบทเรียน

เรื่อง สังคมคุณ

พระภิกษุสงฆ์ตัวอย่าง : พระเมธีวชิโรดม

พระเมธีวชิโรดม หรือรู้จักกันดีในนามปากกา ว.วชิรเมธี เป็นภิกษุชาวไทย มีชื่อเสียงว่าเป็นพระนักวิชาการ เป็นพระนักคิด นักเขียน และนักบรรยายธรรม และเป็นคนไทยคนแรกที่ได้รับรางวัล ผู้อุปถัมภ์ UNHCR ด้านสันติภาพ และเมตตารธรรม โดยผู้มอบรางวัลได้แก่ สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ

เนื้อหาประจำบทเรียน

เรื่อง สังฆคุณ

(คำอธิบายภาพเพิ่มเติม)

ภาพที่ปรากฏดังกล่าว คือ ภาพพระ
เมธีวชิโรดม หรือรู้จักกันในนาม
ปากกา ว.วชิรเมธี

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : สยามรัฐ. พัฒนาการ ๔ ชั้น ของความรักที่ดี ตาม
หลักธรรม 'พระเมธีวชิโรดม'. <https://siamrath.co.th/n/๓๒๒๖๑๑>. ลงข้อมูลเมื่อ
วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๕

กิจกรรมประจำบทเรียน

กิจกรรมกลุ่ม เรื่อง สังฆคุณ

คำชี้แจง : ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ครบถ้วน (พร้อมนำเสนอ)

- ๑) พุทธคุณมีกี่ข้อ ระบุข้อที่กลุ่มชอบมา ๒ ข้อ พร้อมความหมาย
- ๒) ธรรมคุณมีกี่ข้อ ระบุข้อที่กลุ่มชื่นชอบมา ๒ ข้อ พร้อมความหมาย
- ๓) สังฆคุณมีกี่ข้ออะไรบ้าง ให้ระบุพร้อมความหมาย
- ๔) เพราะเหตุใดพระภิกษุที่ครูหยิบยกเป็นตัวอย่างมาจึงถือได้ว่าเป็น

พระภิกษุตัวอย่าง

กิจกรรมประจำบทเรียน

(ต่อ) กิจกรรมกลุ่ม **เรื่อง** สังฆคุณ

คำชี้แจง : ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ครบถ้วน (พร้อมนำเสนอ)

๕) พระภิกษุตัวอย่างที่กลุ่มนักเรียนค้นคว้าแล้วเลือกมาคือบุคคลใด และนักเรียนสามารถนำคุณธรรมของท่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้อย่างไร จงอธิบาย

ตัวอย่างเอกสาร

ใบงานที่ ๒๒ เรื่อง สังฆคุณ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ สืบสานหลักคำสอน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๔ สังฆคุณ

ใบงานที่ ๒๒ เรื่อง สังฆคุณ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ สืบสานหลักคำสอน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๔ สังฆคุณ
รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส ๒๓๑๐๑
ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ครบถ้วน (พร้อมนำเสนองาน)

๑. พุทธคุณมีกี่ข้อ ระบุชื่อที่กลุ่มชอบมา ๒ ข้อ พร้อมความหมาย

๒. ธรรมคุณมีกี่ข้อ ระบุชื่อที่กลุ่มชื่นชอบมา ๒ ข้อ พร้อมความหมาย

๓. สังฆคุณมีกี่ข้ออะไรบ้าง ให้ระบุพร้อมความหมาย

๔. เพราะเหตุใดพระภิกษุที่ครูหยิบยกเป็นตัวอย่างมาจึงถือได้ว่าเป็นพระภิกษุตัวอย่าง

ตัวอย่างเอกสาร (ต่อ)

ใบงานที่ ๒๒ เรื่อง สังฆคุณ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ สืบสานหลักคำสอน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๔ สังฆคุณ

๒

๕. พระภิกษุตัวอย่างที่กลุ่มนักเรียนค้นคว้าแล้วเลือกมาคือบุคคลใด และนักเรียนสามารถนำคุณธรรมของท่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้อย่างไร จงอธิบาย

ชื่อ - นามสกุล	ชั้น	เลขที่
ชื่อ - นามสกุล	ชั้น	เลขที่
ชื่อ - นามสกุล	ชั้น	เลขที่
ชื่อ - นามสกุล	ชั้น	เลขที่
ชื่อ - นามสกุล	ชั้น	เลขที่

ฝากถึงครูและนักเรียนปลายทาง

เรื่อง สังฆคุณ

เอกสารต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบในการเรียนการสอน รวมทั้งการรับชมเทป
บันทึกภาพการสอนย้อนหลัง คุณครูสามารถเข้าไปดาวน์โหลดและรับชมได้
ที่ www.dltv.ac.th และหากมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมสามารถส่งข้อความผ่าน
ทางอินบ็อกซ์ของ Page Facebook มุลินิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
ในพระบรมราชูปถัมภ์ DLTV

ฝากถึงครูและนักเรียนปลายทาง

เรื่อง สังคมคุณ

บทเรียนครั้งต่อไป เรื่อง การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ

สิ่งที่ต้องเตรียม : กระดาษ A๔ (ตามจำนวนกลุ่ม)

สำหรับนักเรียน : ให้นักเรียนไปศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงตนเป็น

พุทธมามกะมาเบื้องต้นก่อนล่วงหน้า

